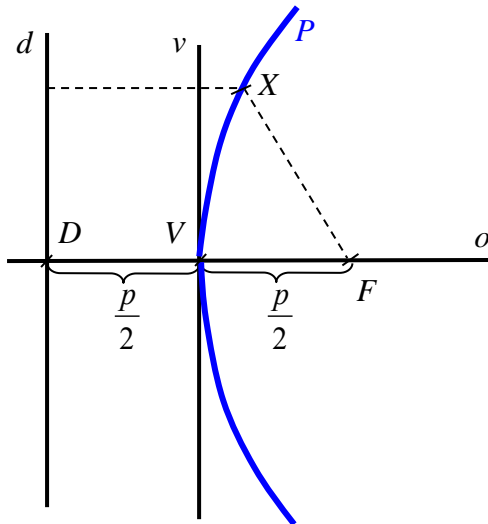

43.B Parabola

PARABOLA $P(F, d)$ je množina všech bodů X roviny ρ , které jsou stejně vzdáleny od daného bodu F , tzv. ohniska, a od dané přímky d , tzv. řídicí přímky.

Tedy $P(F, d) = \{X \in \rho; |XF| = |Xd|\}$

F ... ohnisko paraboly
 d ... řídicí přímka
 V ... vrchol paraboly
 v ... vrcholová tečna
 o ... osa paraboly
 $p = |DF|$ ... parametr paraboly

Rovnice paraboly $P(F, d)$ s vrcholem $V[m, n]$:

1) osa paraboly rovnoběžná s osou x :

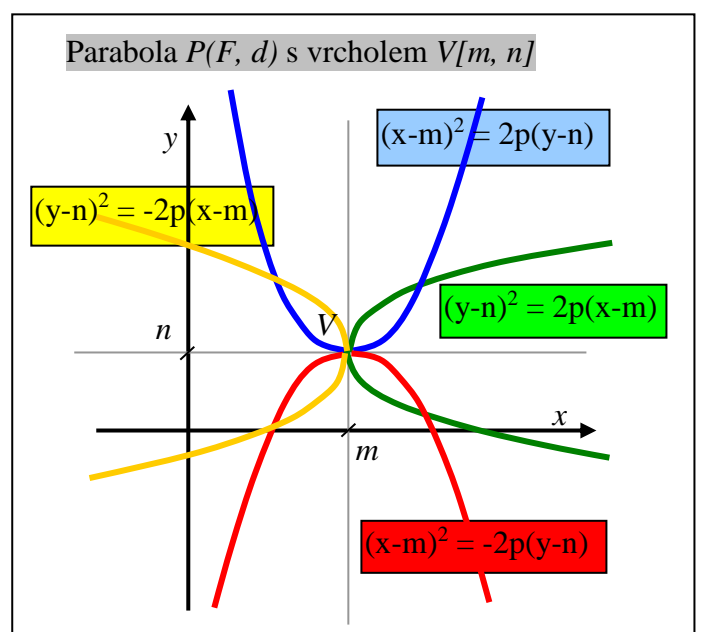
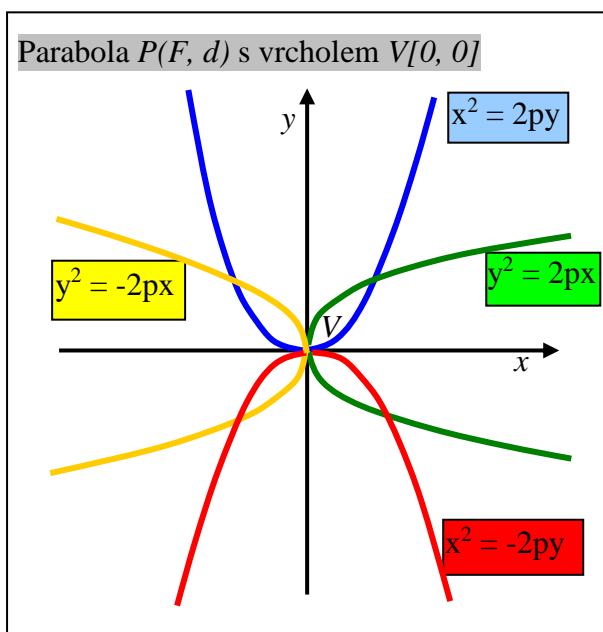
vrcholová rovnice: $(y - n)^2 = \pm 2p \cdot (x - m)$

obecná rovnice: $y^2 + Ax + By + C = 0$

2) osa paraboly rovnoběžná s osou y :

vrcholová rovnice: $(x - m)^2 = \pm 2p \cdot (y - n)$

obecná rovnice: $x^2 + Ay + Bx + C = 0$

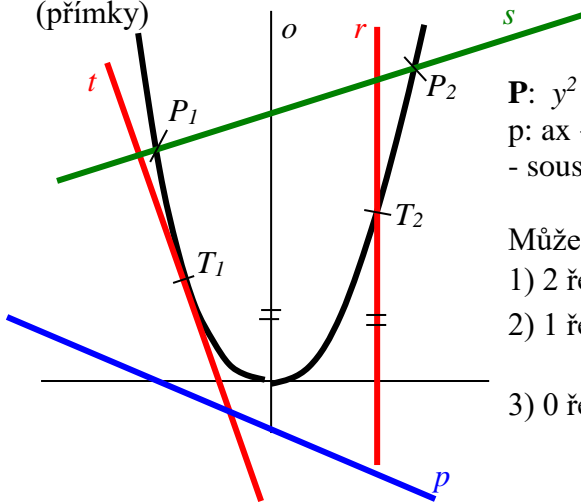

Vzájemná poloha bodu a paraboly:

Nechť je dána parabola $P: y^2 + Ax + By + C = 0$ nebo $P: x^2 + Ay + Bx + C = 0$ a dále bod $M[x_M, y_M]$. Levou stranu rovnice paraboly označíme $L(x, y)$. Pak platí:

- 1) Je-li $L(x_M, y_M) = 0$, pak $M \in P$.
- 2) Je-li $L(x_M, y_M) > 0$, pak M leží vně P .
- 3) Je-li $L(x_M, y_M) < 0$, pak M leží uvnitř útvaru ohraničeného parabolou P .

Vzájemná poloha přímky (lineárního útvaru) a paraboly – je dána počtem společných bodů. Řeší se tedy soustava kvadratické rovnice (paraboly) a lineární rovnice (přímky)

$P: y^2 + Ax + By + C = 0$ nebo $x^2 + Ay + Bx + C = 0$
 $p: ax + by + c = 0$
- soustava dvou rovnic o dvou neznámých

Může nastat, že soustava má:

- 1) 2 řešení: $P \cap p = \{P_1; P_2\} \dots p = s \dots$ **sečna**
- 2) 1 řešení: $P \cap p = \{T\} \dots p = t \dots$ **tečna** nebo
 $p = r \dots$ **rovnoběžka** s osou paraboly
- 3) 0 řešení: $P \cap p = \emptyset \dots p \dots$ **vnější přímka**

Pozn.: Určujeme-li vzájemnou polohu paraboly a některé podmnožiny přímky (úsečka, polopřímka), pak při řešení pracujeme raději s parametrickou rovnicí dané podmnožiny.

Rovnice tečny vedené k parabole $P(F, d)$ v jejím bodě $T[x_0, y_0]$:

- 1) Parabola: $(y - n)^2 = \pm 2p \cdot (x - m)$
tečna: $(y_0 - n) \cdot (y - n) = \pm p \cdot (x + x_0 - 2m)$
- 2) Parabola: $(x - m)^2 = \pm 2p \cdot (y - n)$
tečna: $(x_0 - m) \cdot (x - m) = \pm p \cdot (y + y_0 - 2n)$